

**20. Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi korraldatav
õpilaste ajalooalaste uurimistöõde võistlus
Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele
2018/2019. õppeaastal**

Praegu on kõik hästi. Meil on saja-aastane riik, Eesti ei ole mingi tundmatu nurgake maailmas ja me pole kunagi elanud nii hästi kui täna. Me saame mõelda ja arvata nagu tahame, elada siin ja seal ning tulla ja minna nagu süda soovib. Meiega arvestatakse ja meie arvestame. See kõik on nii, sest meil on vabadus seda teha. Vabaduse puudumine võtaks selle kõik meilt jälle ära.

Kui vaadata otsa Eesti ajale ja loole, siis vabadust on olnud rohkem. Muistne vabadus oli pikim etapp Eesti ajaloos, aga aeg ja ruum olid siis hoopis teised. Pärast seda on vabadust kogu aeg liiga vähe olnud, olid võõrad peremehed ja sootuks sobimatud põhimõtted. Vahepeal tundus, et vabadus on küündimatus kauguses. Ajaloo keerdkäigud, õiged otsused ja inimesed on aga vabaduse tagasi toonud.

Vabadusega on nagu õhuga, kuni seda on, seda ei märkagi, aga kui teda napib või vabadus lausa käest võetakse, siis tunneb selle puudumist igaüks. Ärgem siis meie, ajaloost vaimustuvad inimesed, pühendu vabadusele alles siis, kui see on kadunud, vaid võtkem vabadus õpilaste 20. korda toimival ajalooalaste uurimistöõde võistlusel luubi alla just nüüd, kui meil on vaba voli uurida seda, mida ise tahame. Seega, saagu uuritavaks teemaks

“VABADUS”

Mida võiks uurida?

Muistne vabadus ó Muistse vabadusvõitluse käsitlused erinevatel ajaloo perioodidel, selle kujutamine kunstis ja kirjanduses

Eestlaste vabastamine pärisorjusest ó perekonnanimede panek, talude päriksostmine, rahvusliku ärkamisaja kujunemine, rahvusliku ärkamisaja tegelased

Eesti riigi teke 1918 ja taasvabanemine 1991

Sõjad - Vabadussõda 1918-1920, eestlased Talvesõjas, II maailmasõda ja vabaduse kaotus, laulev revolutsioon

Põgenemine vabadusse - väliseestlased ja nende lood

Pagemine majanduslikku vabadusse ó talude päriksostmine (nt kodutalu lugu alates sellest ajast), majanduslikest motiividest kantud väljarändeliikumised kuni tänapäevani välja

Kodanikuühendused ó inim- ja kodanikuvabaduste eest seismine, aktsioonid, kampaaniad

Vabadusvõitlejad ó dissidendid, teisitimõtlejad, põrandaalused noorteorganisatsioonid ja liikmed

VABATEEMA ó ehk vabadus uurida seda, mida hing ihkab.

Eesmärgid

Rahvuslike väärtuste teadvustamine, jäädvustamine ja hoidmine.

Õpilaste ajaloo huvi süvendamine ja silmaringi avardamine.

Õpilaste iseseisva uurimistöö oskuste arendamine.

Ajakava

1. september 2018 - võistluse teema väljakuulutamise, info levitamise ajakirjanduses, seltsi maakondlikes organisatsioonides, koolides, ainepäevadel.

September 2018 – 1. aprill 2019 – uurimistööde kirjutamine.

10. november 2018 – Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi 25. aastapäeva konverents-koolitus

Aprill - mai 2019 – võistlustööde hindamine.

3. mai 2019 – kokkuvõtete tegemine ja lõppkonverents Tartus Haridus- ja Teadusministeeriumis.

Osavõtutingimused

Võistlus toimub kahes kategoorias ja kahes vanuseastmes.

Kategooriad:

- Uurimistöö
- Loovtöö (selgituseks <https://goo.gl/QcckLX>)

Vanuseastmed:

- **Põhikool** (5.õ9. klass)
- **Gümnaasium** (10.õ12. klass) ja **kutsekoolid**. Uurimistööde esitajate vanuseline ülempiir on **21. aastat**.

Individuaal- ja gruppitööde hindamisalused on ühtsed.

Võistlustöö tuleb saata hindamiskomisjonile **pealkirjastatult** ja **märksõnaga** varustatult. Tiitellehel on töö **PEALKIRI, KATEGOORIA** (uurimistöe või loovtöö), märged **PK** (põhikool) või **G** (gümnaasium) ning **MÄRKÕNA**. Töö juures on **ümbrik, millel märged PK või G, kategooria ja märksõna**. Ümbrikusse lisatakse leht nõutud andmetega (vt allpool "Võistlustöö saatmine"). Ümbrikud autorite ja juhendajate andmetega avatakse pärast tööde hindamist.

Tööd esitada **trükituna A4 paberil, kiirkõitjasse köidetult**, tähesuurusega 12, kirjatüüp Times New Roman. Töö lisad on skeemid, tabelid, fotokoopiad, küsitluslehed, video- või helikassett, CD või muu infokandja. Lubatud on nii tekstisisene kui ka joonealune viitamine, kuid see peab kogu töö ulatuses olema ühtne. Töö peab sisaldama kasutatud allikate ja kirjanduse loetelu.

Uurimistööde miinimummaht on põhikoolis 15 lk + lisad ning gümnaasiumis 20 lk + lisad. Mõlema vanusegrupi uurimistöe teksti maksimumpikkus on 50 lk.

Loovtöö kirjaliku osa miinimummaht on nii põhikoolis kui gümnaasiumis 8 lk + lisad.

Uurimis- ja loovtööd võib esitada antud võistlusele vaid ühe korra.

Tööde postitamise viimane kuupäev on 1. aprill 2019.

Tööd hindab žürii, mille koosseisu kuuluvad erinevate teadusasutuste ja organisatsioonide esindajad. žürii esitab parimad tööd autasustamiseks, millest teatatakse eelnevalt. žürii teeb võistlusest kokkuvõtte Tartus toimival lõppkonverentsil.

Hindamisel arvestatakse:

- leidlikkust ja originaalsust teema valikul ja avamisel;
- allikmaterjali originaalsust (avaldamata materjal);
- allikate mitmekesisust ja usaldusväärsust;
- materjali sidumise, üldistuste tegemise ning võrdlemise oskust;
- illustreeriva materjali põhjendatust;
- kasutatud allikate täpset loetelu;
- töö ülesehitust ja vormistust.

Uurimis- ja loovtöö peab olema ajaloolane. Referaate ega kroonikaid uurimistöedena ei arvestata.

Autasustamine

1) Uurimistööde kategoorias määrab žürii mõlemas vanuseastmes 3 peapreemiat ja raamatuauhinnad:

- I auhind 200 eurot
- II auhind 175 eurot
- III auhind 150 eurot

Parimate tööde juhendajatele on preemia 120 eurot. žürii jätab endale õiguse auhinnafond vajadusel ümber jagada, lisaks võib žürii määrata **eriauhindu**.

2) Loovtööde kategoorias määrab žürii mõlemas vanuseastmes 3 peapreemiat:

I auhind 100 eurot

II auhind 75 eurot

III auhind 50 eurot

Parimate tööde juhendajatele on preemia 50 eurot. žürii jätab endale õiguse auhinnafond vajadusel ümber jagada, lisaks võib žürii määrata **eriauhindu**.

Lisaks žüriile jagavad eripreemiaid Eesti erinevad haridus- ja mäluasutused (Eesti Rahva Muuseum, Rahvusrhiiv, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum, Eesti Kunstimuuseum).

Eesti Mälu Instituut jagab välja **kolm eripreemiat** töödele, mille sisu on seotud Eesti riigi ja inimeste vabaduse hävitamisega Nõukogude Liidu okupatsiooni tulemusena ja/või vabadusvõitlusega XX sajandil Eestis. Eripreemiad jagatakse nii auhinnatud töö autorile kui ka tema juhendajale. Instituudi eripreemiate auhinnafond on kokku 800 eurot.

Eesti Vabariigi Presidendi tänukirja pälvivad:

- 1) **uurimistööde kategoorias** mõlema vanuseastme kuue esimese koha ja raamatupreemia saanud tööde autorid ning nende juhendajad;
- 2) **loovtööde kategoorias** mõlema vanuseastme kolme parema töö autorid ning nende juhendajad.

Ülejäänud osavõtjad saavad Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi tänukirja. Parimad uurimistööde autorid saavad võimaluse osaleda rahvusvahelistes noortelaagrites.

Eritingimustel sisseastumine kõrgkoolidesse

Võistluse **uurimistööde kategooria** on võrdsustatud üleriigilise aineolümpiaadiga.

- ❖ Uurimistööde kategoorias rahalise preemia saanud (I-III koht) 11. ja 12. klasside õpilastel on võimalik konkursivabalt jätkata õpinguid **Tartu Ülikoolis** soovitud erialal (va arstiteaduskond).
- ❖ **Tallinna Ülikooli** tudengikandidaatidel, kes gümnaasiumiastmes saavutasid uurimistööde kategoorias 1.-6. koha, on võimalik sisseastumiseksamit sooritamata ülikooli õppima asuda enda poolt vabalt valitud eesti õppekeelega erialal tasuta õppekohal (va filmikunsti, meedia, muusika, kunstiõpetuse ja koreograafia erialal). Tulemus kehtib kolm aastat pärast keskkooli lõpetamist.

Võistlust toetavad:

SA Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu

Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium

Uurimistööde võistluse korraldustoimkond

Erki Holmberg (Eesti Vabariigi Presidendi Kantslei)

Karolina Antons – koordinaator (Mart Reiniku Kool) karolina.antons@gmail.com

Evelin Tiiter – koordinaator (Kadrina Keskkool) evelintiiter@gmail.com

Võistlustöö saatmine (paberil) ja registreerimine (veebipõhiselt)

- ❖ Võistlustööle lisatakse ümbrik, millele kirjutatakse kategooria, märksõna ja vanuseaste (PK või G).
- ❖ Ümbrikusse lisatakse leht alljärgnevate andmetega (vt LISA - prindi ja täida).

PALUME TÄITA TRÜKITÄHTEDEGA

Märksõna. Kategooria. Töö pealkiri.

Autori ees- ja perekonnanimi (kool, klass, kodune aadress ja postiindeks, telefon, e-post, kooli aadress, postiindeks ja telefon).

Juhendaja ees- ja perekonnanimi (amet ja töökoht, telefon, e-post).

NB! Võistlustöö tuleb saata LIHTSAADETISENA aadressile:

KAROLINA ANTONS

TAMMEKURU 7

TARTU 50403

- ❖ Iga võistlusel osaleja peab täitma ka veebipõhise ankeedi, mis on kättesaadav alljärgneva lingi kaudu:

<https://goo.gl/forms/Y7dJsuK5uEQ03bMT2> (1.11.2018-01.04.2019).

Õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistluste varasemad teemad:

1999/2000	Eesti pere ja kodu XX sajandil
2000/2001	Eesti kool
2001/2002	Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik
2002/2003	Laps
2003/2004	Muutuv Eesti XX sajandil
2004/2005	Igapäevaelu Eestis XX sajandil
2005/2006	Taasiseseisvunud Eesti
2006/2007	Inimene ajaloos XX sajandil
2007/2008	Eesti Euroopas
2008/2009	Minu Eesti
2009/2010	Meie ühine kodu ó Eesti
2010/2011	20 aastat Eesti ajaloos 1991-2011
2011/2012	Minu pere. Minu kodukoht ja rahvas
2012/2013	Eesti tee demokraatiale
2013/2014	Pärand on pärandus
2014/2015	Eesti II maailmasõja ajal
2015/2016	Eesti asi
2016/2017	Eesti iseseisvumise eeldused
2017/2018	Sada aastat Eesti riiki

Kokku on valminud varasemate võistluste raames **2018 (!) uurimistööd.**

Uurimistöid säilitatakse Eesti Kirjandusmuuseumis.

LISA. Ümbrikusse lisatav leht järgmiste andmetega

Märksõna _____

Kategooria _____

Töö pealkiri _____

Autori ees- ja perekonnanimi

kool _____

klass _____

kodune aadress ja postindeks _____

telefon _____

e-post _____

kooli aadress _____

postindeks _____

telefon _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____